

tum nyt Hartkorn, som Sognekommunerne have. Man er dog fra alle Sider enig om, at dette Hartkorn fra 1844 paa ingen Maade mere svarer til Landejendommenes Værdi i Kommunerne eller deres Produktivitet. Altsaa at give en Dotation af Staten til et Beløb af ca. $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. aarligt blot paa Grundlag af Hartkornet, forekommer mig at være lidet heldigt. Dertil kommer endvidere, at medens man kan sige, at en Dotation til Amtskommunerne i alt væsentligt kommer disses Hartkorn til gode, kan man ikke sige det samme om en Dotation til Sognekommunerne, idet Loven tilsteder Sogneraadene med Amsraadets Samtykke straks at forandre det Forhold, hvori Formue- og Lejlighedsskatten og Hartkornet hidtil have baaret Udgiften i Kommunen, for Resten af Treaaret. Men det er jo klart nok, at der ikke hører uoverkommelige Forandringer i dette Forhold til for enten at kaste hele Dotationen over paa Kommunens Hartkorns- eller paa dens Formue- og Lejligheds-Skatydere, alt efter som det er rene Hartkornskommuner — altsaa Kommuner, hvor Hartkornet er det dominerende — eller andre Kommuner, hvor Hartkornets Indfyldelse er overvokset af andre Skatyderes. Dotationen er i ethvert Tilfælde en Lettelse for Kommunerne, men hvilken Gruppe af Skatydere i Kommunen der faar Lettelsen, vil bero paa, hvilket Forhold der nu er til Stede mellem Skatydelserne til Kommunen, efter Hartkornet og efter Formue- og Lejlighed, og hvilket Forhold man vedtager for Fremtiden, saa snart Loven er traadt i Kraft.

Derved ledes jeg hen til den Bemærkning, at jeg ikke blot er enig i dette Formaal, særlig at lette Hartkornsbyrden, men jeg vilde ønske, at man kunde enes om at gaa langt videre endnu i denne Retning. Jeg nævnte før, at Lettelsen for Hartkornet er sikker for Amtskommunernes Vedkommende, og at den er usikker for Sognekommunernes Vedkommende, men selv om den hele Lettelse for Sognekommunerne kommer Hartkornet til gode, bliver dog den samlede Lettelse af liden Betydning sammenlignet med den Lettelse, der vilde komme til Stede for Hartkornet, naar et Ønske opfyldtes, der er udtalt mange Gange, hvis Billighed jeg tror er erkendt fra alle Sider, men med Hensyn til hvis Opnaaelse der, saa vidt jeg erindrer, ikke endnu er gjort noget virkeligt Skridt, et Ønske, som støttes af Højrepartiet her i Landet, idet det er taget med i dets Program. Jeg sigter selvfølgelig til Fikseringen af Hartkornets Skatydelse til Kommunerne. Det

er jo ganske vist altid noget, naar Hartkornet i Amtskommunerne kunde lettes for et Beløb af 1,600,000 til 1,700,000 Kr., hvilket efter mit Skøn omtrent bliver halvfemte Krone pr. Tønde Hartkorn. — Land- og Ligningsskatten udgør jo ogsaa omtrent halvfemte Krone pr. Tønde Hartkorn — men naar Beløbet skal deles mellem Hartkorns- og Formue- og Lejlighedsskatyderne i Kommunerne efter det Forhold, i hvilket Formue- og Lejlighedsskatten hidtil har deltaget med Hartkornet i Udredelse af Sognekommunens Skatter — jeg tror, Forholdet er i Gennemsnit $\frac{1}{3} : \frac{2}{3}$ — saa er det klart, at disse halvfemte Krone komme ikke fuldt Hartkornet til gode, og den samlede Lettelse for Hartkornet bliver altsaa betydeligt under $2 \times 4\frac{1}{2}$ eller 9 Kr. pr. Tønde. Men naar man ved, at Forskellen mellem Hartkornets nuværende Beskatning til Kommunerne er saa stor, at den i 1894 — det er det sidste Aar, for hvilket jeg tror at kunne gengive Tallene korrekt — for de lavest beskattede Amtskommuners Vedkommende var 8—9 Kr. pr. Tønde Hartkorn, medens den for de højstbeskattede Amtskommuners Vedkommende var over 20 Kr., og naar man ved, at Beskatningen paa Hartkornet i nogle Sognekommuner gaar ned til nogle faa Kroner pr. Tønde Hartkorn, medens der i andre Kommuner betales over 40, ja henimod 50 Kr. pr. Tønde Hartkorn — saa forekommer det mig at være ganske klart, at medens Lettelsen ved Overføringen af Statsskatter kan være meget klækkelig i nogle Sognekredse og i nogle Amtskredse, saa bliver den dog aldeles utilstrækkelig i de Kredse, hvor Hartkornet nu virkelig med Grund kan klage over at være overbebyrdet.

Det er de to Hovedindvendinger, som jeg vil fremkomme med imod de Veje, der foreslaas ved det foreliggende Forslag for at opnaa Lettelser for Kommunerne, særlig i Form af Lettelser for Hartkornet. Den ene den, at jeg anser det for meget uheldigt at bortskænke store Dele, ja, jeg kan sige Størstedelen af Statens nuværende Grundskatter, og den anden den, at jeg anser det for en ret uheldig Maade, hvorpaa denne store Dotation særlig for Landkommunernes Vedkommende fordeles. For Landkommunernes Vedkommende udgør den, naar man tager Bygningsskatten med, over 3,800,000 Kr., og det forekommer mig, at naar der skal bringes et saa stort Offer fra Statskassens Side til Hjælp for Kommunerne, saa maa man ogsaa se noget nøjere paa, paa hvilken Maade dette vil virke, og at man ikke kan berolige sig